

VIŠU ZEMJU PROLETĀRIEŠI, SAVIENOJĒTIES!

LENINA KAROGS

LATVIJAS KOMUNISTISKĀ PARTIJAS PREIĻU RAJONA KOMITEJAS UN
PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES LAIKRAKSTS

IZNAK KOPŠ
1950. GADA 29. MĀRTA
Nr. 109 (5803)
13.
SEPTEMBRIS
OTRDĪENA,
1988. GADS
Maksā 3 kap.

Atbildīgais kartupeļu laiks

Kolhozā «Zelta vārpa» patlaban nav atbildīgāka darba par kartupeļu novākšanu, šķirošanu, piegādāšanu valstij un iezīmēšanu. Saimniecība ir viena no lielākajām kartupeļu audzētājām rajonā. Arī augsnes te samērā atbilstošas, lai kartupeli labi padotos.

— Cerētā raža šogad tomēr nesanāks, bet 150 centneri no hektāra būs noteikti, — saka kolhoza galvenais agronoms Aivars Cīvēs. — Protams — radīsies grūtības ar valsts plāna izpildi, jo šogad mums jānodod visai liels kartupeļu daudzums — 1 100 tonnas. Kolhozagofirma pieņem tikai standarta bumbuļus. Sikos, bet tie šoruden ir vairumā, nāksies izmantot lopbarībai.

Kartupeli iesādīju 105 hektāru platībā. Tos rakt sāka jau 29. augustā. Šobrīd strādā četras apkalpes. Aizvadītās nedēļas nogalē, kad pieturējās sauss un saulains laiks, kartupeļu račēji, šķirotāji un vedēji bija darbā kopš agra rīta. Arī ole pagrabiem, kur glabāsies sēkla, valdīja rosība. Traktoristi šurp veda kravu pēc kravas.

Jānis Kalnriekstiņš, kurš uzņemties atbildību par tubēņu šķirošanu un traktorists Pēteris Jēdušs itin lepnī rādīja, kāda manta atvesta: «Būtu mums piemājas dārziņos tādi bumbuļi!

Sodien rokam lauku, kur kartupeli auguši varen labi».

Tik tiešām — pa transportiera lentu slidēja lieli 'Sulev' un 'Olev' šķirnes bumbuļi.

Un tomēr pagraba saimnieks Pēteris Siladievīns ļoti uzmanīgi sekoja transportiera slīdentalai — lai pagraba nenokļūtu bojāta sēkla. Arī Turku puses vieglā-

RAŽA — 88

jās augsnes šogad gadās nekvalitatīvi bumbuļi. Pēteris Siladievīns savā mūžā ir pieredzējis dažādus rudenus. Pagraba saimnieks viņš ir kopš 1980. gada, kad to uzcēla. Viņš saka: «Vajadzētu lielākas jaudas ventilatorus. Tad gaisa plūsma būtu spirtāka, un kartupeli labāk saglabātos». Pagaidām šādu ventilatoru nav. Tāpēc arī pieredzējušā zemkopja bažām par sēklas likteni ir pamats.

Kartupeļu laikā lauku cilvēkam atelpas brīžu nav daudz. Tomēr blakus pagrabam, kur pa transportiera lentu gandrīz nepārtraukti slīd jaunā raža un viens pēc otra piebrauc traktori, sakurti neliels ugunskurs. Vīri un sievietes mazliet patērē — kamēr atved kravu. Ugunskurā cepas kartupeli. Kā jau istā kartupeļu talkā, turot godā-

senās tradīcijas — jaunie kartupeli jānogaršo uz lauka.

Mazliet vēlāk, kad jautājām par kvalitāti, kolhoza galvenais agronoms Juriš Cīvēs steidza pārliecināt: «Mēs laukus ar slāpekli nepārmēslojam. Katrā laukā esam pārbaudījuši nitrātu daudzumu. Pielaujamo normu nepārsniedz.»

Lai tā būtu! Ja saimniecība rūpēties par dārzena kvalitāti, tas tikai vēl vairāk nostiprinās zemkopju prestižu.

'Priekuļu baltie', 'Priekuļu dzeltenie' jau novietoti sēklai. Tagad novāc 'Olev' un 'Sulev' kartupeļus. Pēc tam nāks kārtā 'Laimdotai', 'Ogoņok', 'Viktorijs', 'Kardinālam'. Pavisam kolhozā «Zelta vārpa» audzē sešu šķirņu kartupeļus — lielākoties pārtikas. Lauki vasarā ļoti apņēmīgi, tāpēc tajos mazāk nezāļu nekā citās saimniecībās. Protams, arī šī saimniecībā šoruden ir ne mazums grūtību. Sak, kur nu bez tām! Tomēr kombaini «iet». Katra apkalpe dienā novāc 3 — 4 hektārus. Vislabāk darbs sokas Jāņa Purvīna un Gunāra Krupko apkalpē. Tikai mazliet atpaliek Roberta Rubena un Pētera Dubura, kā arī pārējās apkalpes.

Un vēl par vienu tikšanos «Zelta vārpa» kartupeļu tīrums. Otrajā iecirknī ļoti mītrā laukā par ražu burtiski cīnījās

traktorists Mikelis Turkupolis un kombainieris Andrejs Bisrovcs. Kartupeli te auguši sliktāk nekā sausākajos laukos, tomēr tos nedrīkst atstāt zemē. Tāpēc jāliek lietā visa sava prasme. Turklāt kombains ir jauns, bet paši — enerģiski. Andrejs pastāstīja, ka atbraucis no Rēzeknes rajona, jo šajā pusē ieprecējies. Uz kombaina strādā (šķiro kartupeļus) Ludmila — viņa dzīvesbiedre, kā arī sievasmāsa Olga Bļinova. Var pat teikt — ģimenes apkalpe. Jaunā ģimene «Zelta vārpa» dzīvo jau sešus gadus. Esot apmierināta gan ar izpeļņu, gan ar trīsstabu dzīvokli. Tā, lūk, saimniecība rūpējas, lai pieredzējušajām kartupeļu kombainu apkalpēm būtu cienīga maiņa.

A. ILJINA

ATTELOS:

- kartupeļu kombaina apkalpes vadītājs Jānis Purvīns (kreisajā pusē augšējais attēls);
- traktorists Pēteris Jēdušs (kreisajā pusē apakšējais attēls);
- kartupeļu kombaina apkalpes kombainieris Gunārs Krupko — centrā (attēls augšējā rindā pa kreisi);
- kombaina darba ritms ir stabils (attēls augšējā rindā pa labi).

J. SILICKA foto

Pārskats
par lauku darbu gaitu
rajona saimniecībās
līdz 12. septembrim
(pēc rajona agrorūpniecības
apvienības dispečerdienesta
ziņām)

Saimniecība	Noraksts kartupeļu (procentos)	Iesēti ziemāji (procentos)
Dzeržinska	100	124
«Dubna»	100	49
Kirova	96	81
«Nākotne»	90	57
Raiņa	88	96
«Vārkava»	77	77
«Zelta vārpa»	69	100
«Rīts»	68	104
Leņina	68	60
«Kr. Oktjabrj»	63	119
«Sark. ausma»	60	91
Oškalna	55	82
M. Gorkija	54	100
«Dzintars»	50	48
Rudzātu p. s.	45	55
K. Marksa	40	105
Rušonas p. s.	30	78
Aglonas p. s.	27	55
«Sīlukalns»	26	53
Suvorova	20	72
RAJONĀ	58	76

Pārskats
par piena izslaukumiem rajona
saimniecībās (pēc RARA
dispečerdienesta datiem)

Saimniecība	Izslaukts no govju septembra I dekadē (t/kg)	+ saldz. ar iepriekšējo dekadē (t/kg)	+ saldz. ar to pašu laiku 1987. g. (t/kg)
«Krasnļ Oktjabrj»	14,3	-1,0	-0,7
Leņina	14,3	-1,1	+0,1
Dzeržinska	12,2	-1,0	+0,6
«Sarkanā ausma»	11,5	-0,9	-
«Zelta vārpa»			
«Vārkava»	10,9	-0,5	+0,5
Raiņa	10,7	-0,9	-2,0
«Nākotne»	10,7	-1,3	-0,6
Kirova	10,5	-1,0	-0,3
Aglonas p. s.	10,4	-	-0,1
«Sīlukalns»	10,3	-0,3	+0,1
M. Gorkija	10,3	-0,8	-0,4
K. Marksa	10,2	-1,0	-0,1
Oškalna	10,0	-0,7	-0,7
«Rīts»	9,9	-0,6	+0,1
Rušonas p. s.	9,9	-1,3	-1,7
«Dzintars»	9,5	-0,3	-0,5
«Dubna»	9,1	-0,2	-0,1
Rudzātu p. s.	8,8	-1,0	-1,4
Suvorova	8,6	-1,3	-1,4
RAJONĀ	10,8	-0,8	-0,5

Dzejas dienas

Ar dzejas balsīm Latvijā atnācis rudens, lai atkal pacīlātu mūsu dvēseles. Otrā reizi Raiņa dzejas dienas, kas republikā notiek jau 24. gadu, svētki atnāca arī Latviešu sarkano strēlnieku laukumā. Par revolūcijas sirdsapziņu tika saukti latviešu strādnieku un zemnieku dēli, kas karstām sirdīm rakstīja neizdzēšamas lappuses jaunās sociālistiskās valsts tapšanas vēsturē.

No ieroču brālības — uz kultūru brālību! Par cildeno, kaut arī dziļi traģisko latviešu strēlnieku likteni, par strēlnieku paaužu loloto ideālu un Raiņa dzejas ideju sasaukšanos ar mūsdienām, mūsu cilvēku garīgo pasauli pie pieminēkļa runāja Latvijas Komunistiskās partijas CK otrais sekretārs Vitālijs Sobolevs, Latvijas Rakstnieku savienības valdes priekšsēdētājs Jānis Peters un partijas un Lielā Tēvijas kara veterāns Vilis Krūmiņš. Savu dzeju lasīja dzejniece Daina Avotiņa.

Ko mēs, pēcteči, zinām par viņiem, ko mums stāsta granītā iemūžinātie strēlnieku tēli? Kas mainījies kopš tā rūgtā brīža, kad mums — daudzliem no mums — kopā ar filmas «Val vīgli būt jaunam?» zēniem un meitenēm vajadzēja sev atzīties, ka maz ko zinām par viņiem? Bet ledus ir sakustējies.

«Mūžības skartie» — Aleksandra Caka dzejas spēkā izkaltais pieminēklis strēlniekiem, kas visā cilvēciskajā sāpē un lepnumā dzīvo Raiņa Valsts Akadēmiskā Dailes teātra izrādē, ir kļuvis par ievērojamu notikumu ne tikai republikas mākslas dzīvē, bet arī tajā sabiedrības atjaunotnes gājumā, kas modina cilvēkos vēlēšanos dziļāk izprast sevi, savas tautas un savas zemes vēsturi. Sirds asinīm rakstītās poēmas vārsmas svētkos runāja PSRS Tautas skatuves mākslinieks Harijs Liepiņš.

Viņi cīnījās ne tikai ar durkli un šauteni, viņu bruņojumā alāz bija arī tādi stipri ieroči kā dziesma un mākslinieka ota. Latviešu sarkano strēlnieku memoriālajā muzejā šobrīd skatāmi Gustava Kluča, Voldemāra Andersona, Kārļa Veidemāra, Miķeļa Baudes un citu strēlnieku mākslinieku gleznas un akvareļi.

Bet pirms šīs izstādes, pirms šiem dzejas svētkiem tika stādīta strēlnieku birzs Cēsu rajonā, no kurienes latviešu puīši aizgāja kaujā un daudzi no viņiem — mūžībā.

Bija tikšanās ar strēlnieku pēctečiem. Personības kulta gados viņi auga kā «tautas lenaid-

nieku» bērni, bet izauga par dzejniekiem, ārstiem un akadēmikiem un uz šo tikšanos sabrauca no dažādām Latvijas malām, tāpat arī no Maskavas, Minskas, Klaipēdas un citām pilsētām. Un vēl bija starptautiskais folkloras festivāls «Baltica», kurā skanēja arī latviešu sarkano strēlnieku pirmās Dziesmu svētkos dziedātās dziesmas. Strēlnieku dzejas stundā karavīru dziesmas dziedāja valmieriešu folkloras ansamblis «Daņa». Spēlēja studentu pūtēju orķestris. Strēlnieki bija ne tikai vīrišķīgi, stipri un nelokāmi, viņi bija arī skaisti, šķelmīgi un bezgala dzīvespriecīgi... To visu ar sirdi izjust palīdzēja arī dzejas stunda Latviešu sarkano strēlnieku laukumā.

Sestdien dzeja skanēja arī Jūrmalā, Liepājā, Valmierā, Daugavpilī, Dobelē, Bauskā, Jēkabpilī, Kuldīgā, Limbažos, Ludzā un Talsos. Svētdien, Raiņa dzimšanas dienā, notika tradicionālā dzejas stunda pie Latvijas Tautas dzejnieka pieminēkļa Komunāru laukumā Rīgā. Svētki turpināsies Jelgavā, Saldū, Preiļos un Ventspilī.

A. ROZENIECE,
LATINFORM korespondente

Pasniegti Dzimtenes apbalvojumi

Steidzas rudens. Steidzas arī lauku cilvēks. Novākt ražu, sarūpēt pēdējās lopbarības tonnas, apvērst tīrumus, iesēt ziemājus, slaukt pienu, ražot gaļu. Vārdu sakot, cilvēki godīgi dara savu ierasto darbu. Un viņiem nav laika tiksmīnāties par paveikto. Tomēr ir brīži, kad darbs, kā mēdz sacīt, pats teic savu darītāju. Tāds brīdis bija otrdien, 6. septembrī, kad vairākiem mūsu rajona lauksaimniecības pirmrindniekiem pasniedza valsts apbalvojumus.

Jāzeps Leikučs — kolhoza «Vārkava» šoferis — saņēma Darba Sarkanā Karoga ordeni. Ar ordeni «Goda Zīme» apbalvoti Dzeržinska kolhoza mehānizators Leonārs Vaivods un Suvorova kolhoza lopkope Jevdokija Kudrjašova. II pakāpes Darba Slavas ordenis — kolhoza «Zelta vārpa» mehānizatoram Jurim Lācim, III pakāpes Darba

Slavas ordenis — «Sīlkalna» mehānizatoram Jānim Slūkam, medaļa «Par darba varonību» — kolhoza «Sarkanā ausma» brigādierei Annai Zalānei, Preiļu 21. pārvietojamās mehanizētās kolonnas priekšniekam Jānim Romānam un kolhozagrofirms «Krasnij Oktjabrj» Preiļu siera rūpnīcas meistarei Emīlijai Glužinai, medaļa «Par izcilu darbu» — Raiņa kolhoza mehanizētās slaukšanas meistarei Annai Aleksandrovičai un kolhoza «Rīts» mehanizētās slaukšanas meistarei Ilgai Dimantei. Republikas Nopelniem bagātā ekonomista nosaukums piešķirts rajona agrorūpniecības apvienības priekšsēdētāja vietniekam Albertam Eglītim.

Sos apbalvojumus pirmrindniekiem pasniedza republikas Augstākās Padomes Prezidija loceklis, Rēzeknes rajona kolhoza «Lēņinec» priekšsēdētājs

Aleksandrs Kurašovs. Apbalvotos sveica partijas Preiļu rajona komitejas pirmais sekretārs Viktors Solovjovs un republikas Agrorūpniecības komitejas priekšsēdētāja vietnieks Jānis Lapše.

Soreiz (atšķirībā no daudzām citām reizēm) nebija daudz ska-

lu vārdu un suminājumu. Drīzāk jau izskanēja rūpe, ka šis gads lauksaimniecībā nebūs veiksmīgākais, ka mums vēl daudz neatrisinātu problēmu. Tātad ir jāstrādā cītīgāk, jāsaņem — pārdomātāk! Un te paraugs citiem var būt mūsu labākie ļaudis. Cilvēki, kuri nežēlo spēkus,

lai zemnieka darbam atgrieztu zudušo tikumu.

Bija daudz ziedu. Tie gūla godīgās, sastrādātās rokās.

A. ILJINA

ATTEĻA: pēc apbalvojumu saņemšanas.

J. SILICKA foto

● REZONANSE: JAUNA CELTNIĒCĪBA LĪVĀNOS

ŠODIEN var likt vienlīdzības zīmī starp Preiļu siera rūpnīcas celtniecības vēsturi un Līvānu (pagaidām vēl iedomātu) lielpaneļu mājbūves rūpnīcu. Bet tikai ne tādā skatījumā, kā to lasītājiem pasniedz rūpnīcas direktors P. Zukulis savā rakstā «Dzīvojam ne jau vienai dienai.»

Siera rūpnīcas celtniecība risinājās pirms vairāk nekā divdesmit gadiem, kad Preiļu pilsētā bija vērojams darba roku pārpalikums, īpaši sievietes. Atceros, ka septiņdesmitajos gados uz vakantu pārdevēja vai jaunākā apkalpojošā personāla brīvo darba vietu bija konkurence. Kad siera rūpnīcu cēla, skanēja optimistiski un nopietni solījumi, ka tā apgādās rajona iedzīvotājus ar augstvērtīgiem piena produktiem (tātad ieguvējs būs ikviens), ražos slaveno Cederas sieru. Rūpnīcu uzcēla. Likvidēja rajonā esošās pienotavas. Organizēja centralizētu piena piegādi no visām rajona saimniecībām, arī no individuālā sektora.

Ko ieguva rajona iedzīvotāji? Augstvērtīgus piena produktus, sviestu un sieru eksporta variantā? Neko tamlīdzīgu! Augstvērtīgo krējumu, sviestu un arī Cederas sieru jūs varat nobaudīt siera rūpnīcas degustācijas zālē (ja jums būs laimēties tur nokļūt kādas delegācijas vai augstu viesu sabiedrībā). Augstākās kvalitātes sviestu nelielos daudzumos dažreiz pārdod pie rūpnīcas esošajā pārtikas veikālā. Rajona iedzīvotāji, kooperācijas tirdzniecības tīkls saņem fasēto piena produkciju, biezpienu, zemnieku sviestu (ar solidu paniņu piedevu) no Daugavpils un Jēkabpils uzņēmumiem. Grūti ticēt, ka Preiļos esošais piena pārstrādes gigants nevar apgādāt rajona iedzīvotājus ar augstvērtīgu un fasētu piena produkciju.

Es labi atceros: vēl sešdesmitajos gados nelielā Līvānu pienotava mēneša laikā noorganizēja piena produktu fasēšanu un piegādāja Līvānu pilsētai ļoti augstas kvalitātes pienu, krējumu, kefīru. Tačad Preiļu siera rūpnīcas produkcija tiek izvesta ārpus rajona robežām. Par eksporta produkciju saņemta valūta arī rajonā atpakaļ neatgriežas.

Sodien laikam nevienam siera rūpnīcas vadītājam nepatiks atzīties, cik valstij izmaksā no iedzīvotājiem iepirktie piena litri, ko rūpnīca centralizēti piegādā no 50 — 60 kilometru attāluma. Vai bija prāta darbs likvidēt rajona teritorijā esošās pienotavas, kuras daļēji bija apgādātas ar importa iekārtām?

Un tikai tāpēc, lai Preiļos uzceltu gigantu. Arī piena piegādi nelielajās pienotavās varēja organizēt ar nesalīdzināmi zemākām izmaksām. Projektējot un ceļot Preiļu siera rūpnīcu, pārsvaru ņēma lieluma mānija, nevis ekonomiskais aprēķins. Esmu pilnīgi pārliecināts, ka arī daudzsoļošā Līvānu lielpaneļu mājbūves rūpnīca iedzīvotājiem būs tikpat lietderīga kā septiņdesmitajos gados uzceltais Preiļu gigants.

Tas fakts, ka, ceļot jauno rūpnīcu, sadzīves un sociālās sfēras objektu Līvānos novirzīti

Ne viss
no malas
redzams

otrā plānā (tie jāceļ par vietējo rūpnīcu un organizāciju līdzekļiem un ar to spēkiem), jau liecina par to, ka republikāniskā apvienība «Lauku celtnieks» iet veco ceļu un mēģina uzveikt jaunu slogu jau tā pārslodotai pilsētas sociālajai bāzei. Ja risina jautājumu par rūpnīcas celtniecību, tad darbs būtu jāskā nevis no vagoniņu rindām rūpnīcas celtniekiem — iebraucējiem, bet gan — uzcelot sadzīves un sociālās sfēras objektus. (Kā tos uzskaita V. Saiters savā rakstā «Māja no plūsmas līnijas»).

Viens konkrēts piemērs. Kas uzceļ Līvānos universālveikalu — miljonus rubļu celtniecības un montāžas darbu apjomā? Rajona patērētāju biedrību savienība? Utopija!

Arī Latvijas republikāniskās Patērētāju biedrību savienības Daugavpils pārvietojamajai celtniecības pārvaldei objekts nav pa spēkam, jo republikas austrumu rajonos tirdzniecības objektu celtniecības darbus pārvalde spējīga veikt tikai aptuveni 50 procentu no ik gada nepieciešamā apjoma. Nerunājot nemaz par kooperācijas objektu rekonstrukciju vai kapitālo remontu. Es domāju — līdzīgs stāvoklis ir arī citām Līvānu pilsētas organizācijām un uzņēmumiem, kam it kā būs jāceļ tik nepieciešamie sadzīves un sociālie objekti.

Tātad solījumi atrisināt sasāpējušās problēmas Līvānos, ceļot jaunu rūpnīcu, ir dibināti uz plūstošu smilšu pamatiem.

Sadzīves un sociālās problēmas Līvānos jārisina nekavējoties, centralizēti iekļaujot rajona attīstības plānos, iedalot centralizēti limitus kapitālajai celtniecībai, paredzot katru pilsētas uzņēmuma līdzdalību, panākot, lai attiecīgās ministrijas vai komitejas iedala viņiem limitus. Un nekādā gadījumā negaidīt kā piedevu apvienības «Lauku celtnieks» «dāvanai».

Laukos dzīvokļi ir jāceļ, tā ir dzīves visās nepieciešamība. Sis jautājums, manuprāt, jārisina, nevis ceļot jauno rūpnīcu, bet gan iedalot dzīvokļu celtniecībai nepieciešamos materiālus tieši kolhoziem. Tad saimniecību centros, pie fermām parādīsies nevis standarta pelēkā paneļu dzīvojamās «kastītes», bet gan pēc lauku cilvēku gaumes celtās dzīvojamās mājas ar lielu perspektīvu.

Pašreiz mūsu saimniecībā ir izveidojusies šāda situācija: celtnieki būtu, bet nav ar ko ceļt. Lai nosegtu dzīvojamai ēkai parasto jumtu, šiferis par skaidru naudu jāmeklē un jāpērk kaimiņrepubliku bāzēs un veikalos. Vai tas ir normāli?

Apspriežot Līvānu jaunās rūpnīcas celtniecības jautājumu, ļoti vienkāršojam ekoloģisko problēmu pilsētā. Līvāni un pilsētas apkārtnē, it sevišķi tā sauktā rūpnīcas zona, apkārtējie meži ir piesārņoti. Centrālās katlu mājas notekūdeņi patklātu grāvi tiek novadīti uz Dubnas upi. Pilsētas centrā vasaras dienās atrāšanās uz ielas ir neciešama, jo trūkst gaisa. Un vēl plānojam celt rūpnīcu, iekļaut pilsētas ielās veselās smago automašīnu kolonnas. Vai tiešām pilsētas, iedzīvotāju veselības stāvoklis interesē tikai medicīnas darbiniekus? Par to taču atbildīgi gan uzņēmumu un iestāžu vadītāji, gan arī sabiedriskās organizācijas.

Sīkāk, arī Preiļu pilsētas rūpnīcas zonas uzņēmumu vadītāji dzīdomīgi klusē, jo ar viņu palīdzību Feimankas upe līdz ietekai Dubnā pārvērtusies par atklātu kanalizācijas novadgrāvi. Mirusi upe.

Jājautā, vai tiešām mūsu rajona vadošām organizācijām nepietiek drosmes atteikties no gigantomānijas, vai trūkst spēka risināt sasāpējušās problēmas Līvānos plānveidīgi? Konkrēti un neatlaidīgi darbā iesaistot pilsētas uzņēmumu spēkus un līdzekļus, neskarot apkārtnējo lauku saimniecību intereses.

K. NEICĢALIS,
Oskalna kolhoza palīgrāzāšanas vadītājs

Centra „Novators” pakalpojumi

Vissavienības izgudrotāju un racionalizatoru biedrības Daugavpils pilsētas padome izveidojusi saimnieciskā aprēķina centru «Novators». Kādus uzdevumus tas veic, kādus pakalpojumus var saņemt šinī centrā? Par to — intervija ar centra «Novators» direktoru Aleksandru Gičanu.

— Kas tas ir — centrs «Novators»?

— Tas ir saimnieciskā aprēķina uzņēmums, kuru izveidojusi Vissavienības izgudrotāju un racionalizatoru biedrības pilsētas padome. Centra uzdevumus, darbos formas un ekonomiku nosaka attiecīgās nolikums. Centram ir juridiskas personas tiesības, tas var izveidot savu eksperimentālo ražošanas bāzi. Centram ir tiesības būt par inženiertehnisko kooperatīvu dibinātājorganizāciju.

Centra «Novators» uzdevums ir nodrošināt sakarus starp uzņēmumiem (apvienībām), iestādēm, organizācijām un radošajiem aktīviem zinātniekiem, speciālistiem, strādniekiem, studentiem, pensionāriem un skolu audzēkņiem, lai varētu sekmīgi risināt zinātniski tehniskās problēmas, ieviest racionalizācijas priekšlikumus, projektēt dažādus darbus. Ieviešanas centri ir galvenie posmi, veidojot komerciālās starpniecības elastīgu sistēmu.

— Kas izpildīs uzņēmumu un organizāciju pasūtījumus?

— Ar to nodarbošies pagaidu radošie kolektīvi. Tas atspoguļots arī centra pilnajā nosaukumā — saimnieciskā aprēķina centrs pagaidu radošo kolektīvu izveidošanā un to darbības nodrošināšanā.

— Vai ir kādi ierobežojumi vai noteikumi, kas jāievēro, izveidojot pagaidu radošo kolektīvus?

— Praktiski nekādu ierobežojumu nav. Noteikums ir viens — radošajam kolektīvam jābūt atbilstošajiem uzdevumiem, tai jāiekļaujas to veikšanā atvēlētajā laikā. Kolektīvam jāspēj atrisināt uzdevumus līdz galam. Lai iesaistītos radošo kolektīvu darbā, nav nepieciešama ne arodbiedrības atļauja, ne administrācijas piekrišana.

— Kā tiek apmaksāts radošo kolektīvu biedru darbs?

— Atalgojumu nosaka, pamatojoties uz līgumcēnām par pasūtīto darbu. 60 procentu līgumsummas paredzēts radošo kolektīvu un ekspertu komisijas darba apmaksāšanai. Radošo kolektīvu biedri pašī nosaka sev algu atkarībā no tā, kāds bijis

viņu ieguldījums kopējā darbā.

Protokolu par radošo kolektīvu darba algas sadali raksta centra grāmatveži. Samaksu var saņemt tikai tad, kad noteikti darba gada rezultāti un to atbilstība līgumiem, kas noslēgti starp pasūtītāju un centru, un starp centru un radošo kolektīvu. Šī sistēma apmierina visus — gan pasūtītājus (darbu izpildes termiņu un kvalitātes ziņā), gan radošo kolektīva biedrus (viņu radošās un materiālās ieinteresētības ziņā).

— Centrs darbojas nepilnu mēnesi. Ko jau izdevies paveikt?

— Centrs pieņēmis izpildei 8 līgumus, kurus 1988. gadā noslēgusi Vissavienības izgudrotāju un racionalizatoru biedrības pilsētas padome. Viens no tiem — graudu kaltes automatizācija kolhozā «Iskra» — izpildīts pilnībā. Darbu pieņēmusi komisija. Centrs noslēdzis vēl divus līgumus un tagad iepazīstas ar septiņiem jauniem līgumiem.

— Kas jums nosaka plānus?

— Darba plānus izstrādā pats centrs, un tie ir atkarīgi no pasūtītāju vajadzībām.

— Ko varat piedāvāt pasūtītājiem tuvākā nākotnē?

— Centra darbībai būs poliinženiertehniskais raksturs. Tā darbības lauku noteiks pieprasījums pēc ieviešamajiem pakalpojumiem un inženiertehniskās palīdzības. Bez tam — mēs pieņemam pasūtījumus nestandarta iekārtu tehnoloģijas projektēšanai, jaunu ēku būves projektu izstrādāšanai un vecu māju kapitālajam remontam. Centrs izstrādā arī tautas patēriņa preču rūpniecisko paraugu inženierdizainu, ražošanas procesu automatizēšanas un mehanizēšanas projektus, izdara mašīnbūves izstrādājumu virsmas elektrotermisko nostiprināšanu, siltumtīklu noregulēšanu un iedarbināšanu, projektē darba apstākļu uzlabošanu, palīdz noregulēt komojuūteru un programmēšanas tehniku, kā arī veic citus darbus.

— Kur jūs var sameklēt?

— Mūsu adrese: pasta indekss 228400, Daugavpils, Sarkanarmijas ielā 161, Inženieru namā, 4. stāvā, centrs «Novators». Tālrunis — 31298.

PĒTERIS ZEILE

Konsekventi, līdz galam uzticīgs

(2. turpinājums. Sākums
8. septembra numurā.)

Latvijas Padomju rakstnieku savienības 8. kongresā 1980. gadā dzejnieks, tulkotājs poliglots Uldis Bērziņš atgādināja šo Raiņa veikumu un Raiņa tradīciju. Viņš atgādināja, ka tagad Latvijā ir daudz vairāk baltkrievu, ukraiņu nekā 20. gados, taču neviens nerūpējas par to, lai, atrazdamies priekšā no savām dzimtajām vietām, viņi varētu saglabāt savu valodu, lasīt grāmatas dzimtajā valodā, nezaudētu saikni ar savas tautas kultūru. Viņš izteica vairākus priekšlikumus, kā konstruktīvi risināt šo nozīmīgo nacionālo un starpnacionālo problēmu. Taču toreizējā stagnācijas situācijā šie priekšlikumi bija ne tikai saucēja balss tuksnesī. No dažādu kultūras administratoru puses saņēma Ignus aizrādījumus par «nepareizu nacionālās politikas traktējumu». Loģiski iznāca tā: kāpēc baltkrieviem Latvijā vajadzīgas grāmatas dzimtajā valodā, savas valodas apguve skolā un ārpus tās, citas kultūras uzturēšanas formas, ja viņi var taču mācīties skolā krievu valodā, arī lasīt grāmatas šajā valodā, sarunāties krieviski utt. Lai cik tas būtu dīvaini, 80. gadu sākuma birokrātijā dažādi, arī nacionālās kultūras jautājumā, bija atrīnojami tuvi tiem, kuri 20. gadu sākumā Satversmes sapulcē balsoja pret līdzekļu piešķiršanu baltkrievu skolām Latvijā.

To vēlreiz atgādināja mūsu Rakstnieku savienības priekšsēdētājs Jānis Peters savā runā PSRS RS plēnumā «Nacionālo attiecību pilnveidošana, pārkārtošanās un padomju literatūras uzdevumi» 1988. gada 1. martā. Viņš teica: «Birokrātijā, protams, būs nogaidoša nacionālā jautājuma pārkārtošanā atbilstoši laika garam, jo — eju sazinā, vai laiki nemainīsies... Bet vai birokrātijā nav vainojama arī pašreizējās situācijas radīšana?»

Visu laiku birokrātijai ir daudz kopēju iezīmju. (...) Rainis 20. gados aktīvi iestājās par mazākuma tautību skolu izveidošanu, arī par baltkrievu tautas interesēm, lai baltkrievus Latvijā nepārtautotu. Un iedomājieties — Raiņa humānās idejas pretinieki mēlā, ka dzejnieks esot «baltkrievu tautu Latvijā» pats izdomājis. Izrādījās, arī tā laika birokrātam baltkrievu Latvijā šķita tikai dzejnieka murgs.

Bet vai dzejnieku murgi bieži vien nav patiesāka realitāte nekā ierēdniecības piedēvētā versija, kas vienmēr ir pašai ierēdniecībai daudz izdevīgāka nekā īstenība.»⁷

Par nepieciešamību aktīvāk īstenot Raiņa pieredzi atgādināja arī baltkrievu rakstnieks V. Orlovs 1988. gada februārī Daugavpilī notikušajā Kultūras fonda konferencē par Daugavas likteniem. V. Orlovs izteica cerību, ka, normalizējoties minoritāšu (baltkrievu, poļu, lietuviu u. c.) kultūras un izglītības iespējām, tiks dots pamatīgs pozitīvs impulss reālam internacionālismam.

Par Raiņa patiesi vēsturisko ciemošanos Minskā daudz rakstījuši baltkrievu un latviešu autori. Taču līdz šim zināmo gribas papildināt ar dažiem līdz šim nepietiekami apgūtiem materiāliem. Pirmkārt jāatzīmē, ka krievu laiku pirms došanās uz Minsku, Rainis pastiprināti lasīja darbus par Baltkrieviju, tiecās iepazīties ar baltkrievu rakstnieku darbiem, īpaši — jaunāko dzeju. Rainis sev par pārsteigumu konstatēja, ka vairāki dzejnieki, kas raksta baltkrievu valodā, ir latviskas, latgālskas izcelsmes — Valija Eple-Palubejeva, Jakubs Vorkuls, A. Bartuls... Rainis atdzejo šo dzejnieku darbus un publicē presē.

A. Bartula «Nemiernieks» ar savu romantiski trauslaino skanējumu, dabas simboliku saucas ar Raiņa jaunības gadu, īpaši 1905. gada dzejas tonkārtām. Dzejolis publicēts tā laika lielākajā avīzē «Jaunākās Ziņas» 1926. gada 28. jūlijā ar norādi, ka tulkojis no baltkrievu valodas.

No debesīm austru
Es norauju nost,
Prom atkal uz tālēm
Man iegrības jost.
Par savvalas mirkli
Viss atdots lai tiek!
Kaut zūdu, pats esmu,
Kas mērķi sev liek.

«...Bartuls un Vorkuls, no kuru dzejām paraugi šie tika patsniegti, pēc uzvārdiem liekas latvieši, latgālieši, bet rakstījuši tikai baltkrieviski. Fakts ir ļoti interesants un liek mums pārdomāt: visādā ziņā baltkrievu valodas un dzīves pievilksanas spējas tiek no tā izceltas, — ne mums par labu.»⁸

Ipašu Raiņa uzmanību piesaistīja J. Vorkula dzejolis «Latgale», kas veltīts viņa «jauno dieņu zemei».

Es dēls tai zemei, kur ir mežs un mežs;
Kur tīreļi, kur purvi plešas drūmi;
Kur cilvēks, lai kur vien viņš iet vai brauc,
Redz, ka visapkārt sili, bērzes, krūmi.

Pa reizēm kāda sēta pazibēs;
No salmiem jūmti, veci, izroboti,
Viss sūnām klāts, tās zaļi zel,
Nu jūmti it kā zaļi daiļkrāsoti.

Aiz sētas druvas, šauras, šauriņas,
Pat vietas nau, kur palaist zirgu;
No akmeņotām druvas ražas maz,
Tikko sev malzes tiek;
ko vest uz tirgu?

Si atdzejojuma pirmpublicējums Raiņa atdzejojumā iespēstis «Jaunākās Ziņas» 1926. gada 2. augustā. Saglabājies tulkojuma melnraksts. Sajā pašā avīzē 1926. gadā publicēti divi Raiņa tulkotie V. Eple-Palubejevas dzejoli «Jaunatnēi» un «Es ticu» (9. augustā). Dzejoli «Es ticu» mijas pesimisms ar ticību dzīvei, dabā balstīta tēlainība ar tajā zīmīgiem lozungiem un pašsugestiju.

Pirmpublicējumam pievienotas šādas ziņas par autori: «V. Eple-Palubejeva mirusi 27. februārī 1926. gadā; šie dzejoli kļāvja laistī tikai pēc viņas nāves.

Dzejniece ir, ja visai nemaldos, pēc tautības latviete, bet rakstījuši labāk baltkrieviski. Vai ir kādi viņas raksti latviešu valodā, man šimbrīžam nav zināms. (...) Ja ļoti nemaldos, tad dzejniece ir tā latvju skolotāja, kura aizgāja traģiskā liktenī, pati nobeidzama savu gaitu, kas pēc viņas domām bija novirzījusi nepareizā pusē kā viņas privāta dzīve, tā varbūt arī garīgā. Cienijamie lasītāji varbūt atminēsies to uztraukumu, ko sacēla mūsu sabiedrībā šis traģiskais gadījums. (...)»

Par Valijas Eple-Palubejevas pašnāvību rakstīts avīzē «Jaunākās Ziņas» 1926. gada 1. martā un 2. martā. Tur ir teikts, ka Valija Palubejeva ir 23 gadus veca krieviete, pēc vidusskolas beigšanas Maskavā apprecējusies ar Dr. E., kas ir par viņu 30 gadus vecāks, kopā ar viņu pirms pāris gadiem ieradusies Rīgā un sākusī apmeklēt baltkrievu skolotāju kursus, iepazīties ar kādu skolotāju, pēc tam no Dr. E. šķīrusies. Pašnāvība skaidrota ar personisko attiecību nesaskanām; no ne-laikes atstātās vēstules citēti vārdi, ka viņa nāvē dodas labprātīgi, jo «neesot dzīvē nekāda prieka».⁹

(Nobeigums sekos.)

7) Literatūra un Māksla, 1988, 11. martā.
8) J. Rainis. Kopoti raksti. VIII R. 1980, 574. lpp.
9) J. Rainis. Kopoti raksti, 8. R. 1980, 574. lpp.

LASĪTĀJA TRIBĪNE

Radās neizpratne

Vai gribat zināt, kāpēc liela daļa vecāku ir pret divlūsmu skolām? Atbildi uz šo jautājumu zināmā mērā sniedza jaunajam mācību gadam veltītā svinīgā līnija Riebiņu vidusskolā.

Riebiņu vidusskolā, kur 10 klases ir krievu valodas plūsmā un 8 klases latviešu valodas plūsmā, 1. septembrī — Zinību dienā — bērnu sveica skolas direktors S. Sadovņikovs, rajona un saimniecību pārstāvji. Viss bija jauki. Bet kā novērtēt to, ka gan skolēniem, gan vecākiem tādā svinīgā brīdī divlūsmu skolā, kur mācās arī latviešu tautības bērni, viss pasākums notika tikai krievu valodā? Manuprāt, šāda pieeja aizskar latviešu tautības cilvēku nacionālās

jūtas un nebūt neveicina starpnacionālo attiecību kultūru. Arī mazie pirmklasnieki — latviešu tautības bērni — diezin vai ko saprata no jaukajiem novēlējumiem 1. septembrī. Nevaram taču prasīt, lai viņi tādā vecumā pārvaldītu krievu valodu.

Mēs daudz un bieži runājam par internacionālismu, par divvalodības konsekventu ieviešanu mūsu republikā. Diemžēl tālāk par runāšanu tā arī netiekam. Pat divlūsmu skolā, kur organizēto jebkuru pasākumu, jāievēro abu tautību bērnu intereses. Internacionālisms — tas taču nenozīmē visiem runāt krieviski.

A. VIŠNEVSKIS
Riebiņos

Viņš palīdzēja kāpt zinību kalnā

Sovasar, 11. jūnijā, Madonas rajona Silinieku kapsētā atklāja pieminekli Aloizam Brokam. (Viņu fašistu līdzskrējēji nogalināja 1942. gadā.) Savulaik direktora Broka vadībā uzceltas Aglonas vīriešu un Jaunaglonas sieviešu ģimnāziju ēkas. Taču atradās cilvēki, kuriem liela cenoja darbs nepatika. Un šis uzkrinātās intrigas Broku pazudināja.

Par Aglonas ģimnāziju laiku griežos sakrājušies dažādi stāstījumi. Taču daudzos gadījumos tie neatbilst patiesībai. Kā bija īstenība?

Aglonas ģimnāzijai bija divi novirzieni — klasiskais un humanitārais. Visas ģimnāzijas Latvijā toreiz bija ar humanitāro novirzienu. Te līdz ar citiem priekšmetiem mācīja arī latīņu valodu (3 — 4 stundas nedēļā).

Latvijā darbojās četras klasiskās ģimnāzijas: Jelgavā, Rīgā, Aglonā un Cēsis. Sajās ģimnāzijās pastiprināti mācīja latīņu valodu (6 stundas nedēļā) un sengrieķu valodu (4 stundas nedēļā). Skolas pēdējās klasēs ģimnāzisti lasīja oriģinālā latīņu un grieķu rakstnieku darbus.

Aglonas ģimnāzija mācījās jaunieši no plašas apkārtnes. Seit bija sastopami skolēni gan drīz no visiem Latgales pagastiem. Sevišķi iecienīti bija klasiskā nodaļa, kurā mācījās tie, kam patika valodas. Uz Aglonas ģimnāziju vecāki sūtīja savus bērnus arī no citiem Latvijas novadiem. Te mācījās latvieši, krievi, poļi, pat ebreji un čigāni. Aglonas ģimnāzija skaitījās katoliska, tomēr tur strādāja arī citu konfesiju skolotāji, mācījās dažādu ticību skolēni. Citu ticību pārstāvjiem netika uzspiests katoliskais režīms.

Aloiza Broka laikā Aglonas ģimnāzija strādāja izcili valodnieki: Leonards Latkovskis, Miķelis Bukšs, Stanislavs Juhnevičs. Bija arī pašnedzēji ar divām augstākajām izglītībām: Valerians Zondaks (teoloģijā un matemātikā), Viktors Terenkevičs (teoloģijā un dabas zinātnēs). Zīmēšanu mācīja pazīstamais mākslinieks Leonīds Tomāšickis. Vairāki bijušie Aglonas ģimnāzijas absolventi ir zinātnu doktori, zinātnisku grāmatu autori, ārsti, skolotāji, sabiedriskie darbinieki.

Trūcīgajiem skolniekiem bija iespēja brīvlaikos, it sevišķi vasarā, strādāt palīgsaimniecībā un nopelnīt mācībām nepieciešamo. Centīgākos un nabadzīgākos daļēji atbrīvoja no skolas naudas maksāšanas. Direktors Aloizs Broks trūkuma dēļ ne-

vienam nelāva atstāt ģimnāziju nepabeigtu. Tiesa, skolēniem no tālākiem apvidiem Aglonas ģimnāzija mācīties nebija viegli. No tuvākās dzelzceļa stacijas līdz skolai — gari desmit kilometri. Atbraucējam šo attālumu vajadzēja noiet kājām, ar saiņiem uz muguras. No apkārtējiem pagastiem vecāki veda savus bērnus ar zirgiem (pat 25 — 50 kilometrus).

Laikrakstā «Cīņa» (1988. gada 21. jūlijā) nodrukāts A. Reķšņa raksts, kurā cita starpā pastāstīts, kā viņa tēva zemitē vākti akmeņi un vesti uz tuvāko dzelzceļa staciju. Tos izlietoja Daugavpils ielu bruģēšanai. Akmeņus toreiz vāca daudzī zemnieki. Viņi pārdeva akmeņus, lai kaut kā izdzīvotu, citi par saņemto naudu sūtīja savus bērnus mācīties ģimnāzijā. Zemnieki veda uz tālo skolu savus bērnus, lai cik grūti tas arī nebija.

Klasiskā ģimnāzija Latgalē bija tikai viena. Tas tomēr nebija galvenais. Kādā nodaļā mācīties, par to izšķīrās paši jaunieši, kad nokļuva ģimnāzijā.

Aglonas ģimnāzijas zīmogā bija vārdi: «Ora et labora!» («Lūdzies un strādāj!»). Abi šie tiku mi Latgales zemniekos bija ļoti lielā cieņā. Vēlāk jēdziens «ora» tika nogānīts. Bet reizē ar to — arī otrais tūkums (labora).

Tagad būtu jālasa pa laukiem akmeņi, lai celtu jaunas zemeņu sētas, bet nav uzņēmīgu roku, kas to gribētu darīt. Senais Latgales zemnieks mīlēja savu dzīves veidu un savu sētu. Vai mūsdienu jaunieši nesaprot dzīves vērtības? Vai sairms lauku sētās ir tik liels, ka jaunajai paaudzei pietrūkst spēka un uzņēmības, lai celtu jaunu māju un iedēstītu savu abeli Latgales zemē?

F. STRODS.

latīņu un grieķu valodas pasniedzējs bijusajā Aglonas ģimnāzijā (Jersikas ciema Stūrīškos)

Cik maksā cirvis?

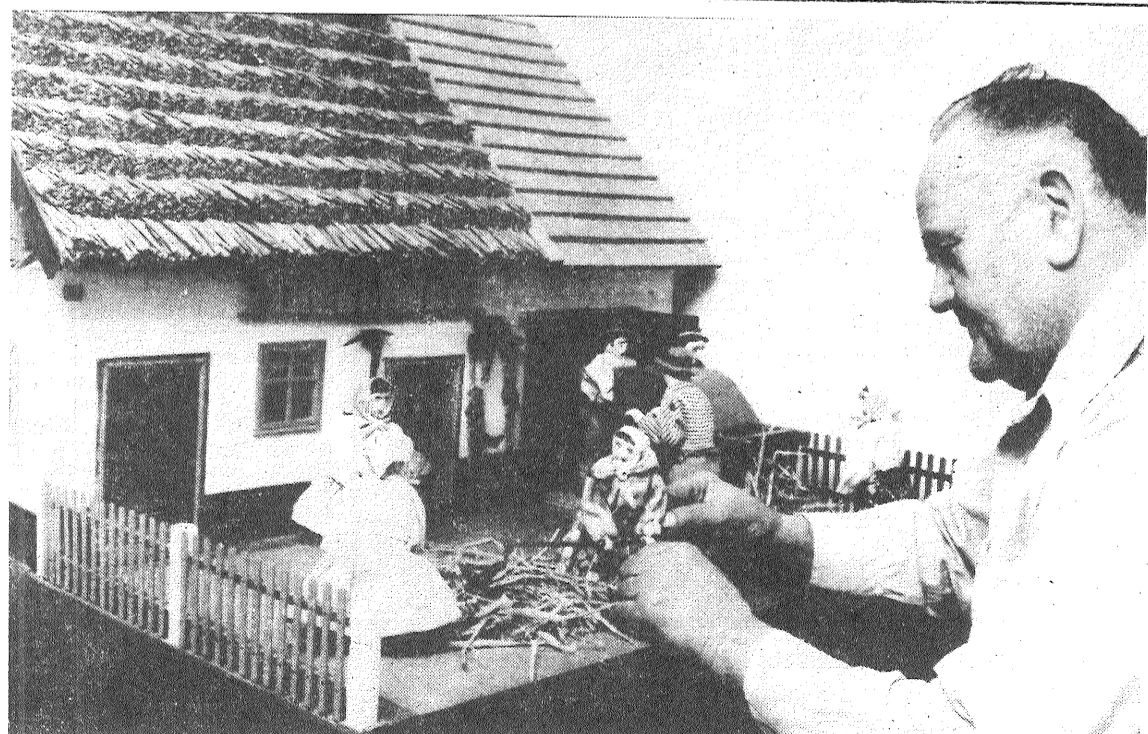
Preiļu saimniecības preču veikalā nopirku bezkāta cirvi un samaksāju par to 2 rubļus.

Liels bija mans izbrīns, kad nesen Rudzētu veikalā ieraudzīju tieši tādu pašu cirvi, bet tā cena bija... 1 rublis un 50 kapeikas. Vai kļūdījūs pārdevējas? Nē, noskaidroju, ka Rudzētu veikalā esošā cirva cena patiešām ir 1 rublis 50 kapeikas.

Tātad mēs pašas Preiļu veikala darbinieces? Kāpēc cirvis Preiļos maksā 2 rubļus? Neuzskatiet mautājumus par nenozīmīgu. Tas var rasties arī citiem nīrcāļiem.
A. PINTANS,
Rīga

REDAKCIJAS PIEBILDE.

Tirdzniecības darbinieki nav vainojami. Preiļu veikalā esošajam cirvim, kā noskaidrojām, artikuls ir 4140, bet Rudzētu veikalā — 4147 R. Tātad tās ir divas dažādas preces. Kāpēc diviem tik ļoti līdzīgiem cirviem tomēr ir dažāda cena, acimredzot zina pateikt tikai ražotāji...

CEHOSLOVAKIJA. Maketi, kuras prasmīgi un ar radošu izdomu veidojis Jaromirs Birhancs, atspoguļo sadzīves ainas no lauku dzīves, kāda tā Čehijā bijusi pagājušajā gadsimtenī. Par «būvmateriāliem» viņam noder

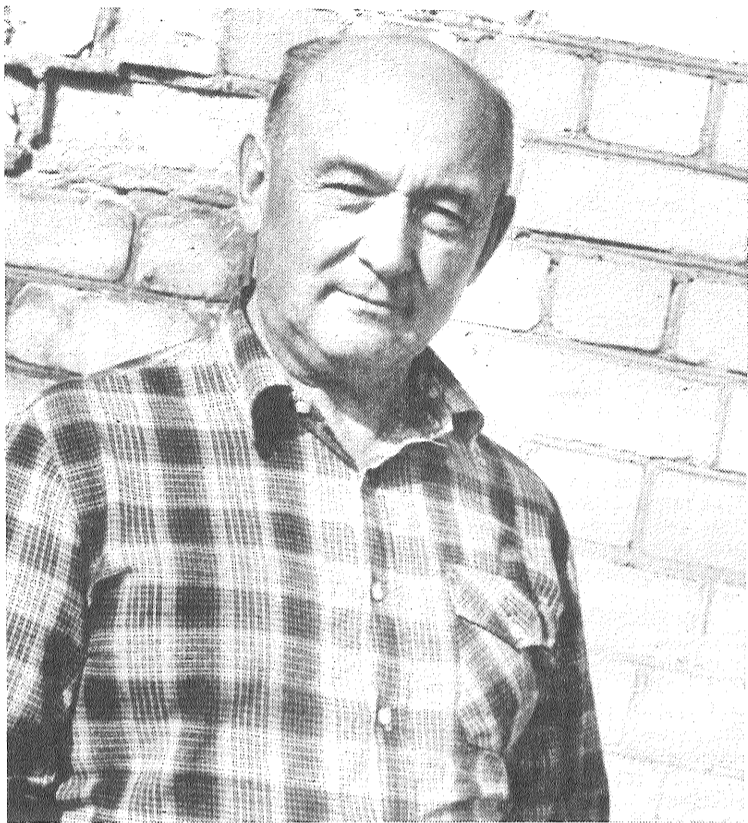
salmi, koka, metāla un auduma gabaliņi. No veca patafona izņemta atspere liek kustēties visām maketā atveidotajām figūrām.

ATTELĀ: Jaromirs Birhancs darbā.
CTK — TASS foto

Cilvēki un likteņi

Viņiem nācās izstaigāt sājpu ceļus...

● Mēs zinām to mūsu republikas iedzīvotāju skaitu (kaut arī ne gluži precīzi), kuri krita, cīnoties Sarkanās Armijas rindās vai partizānu vienībās. Bet tie tūkstoši, kas neatgriezās no cietumiem Latvijā, no koncentrācijas nometnēm Vācijā, joprojām nav īsti apzināti. Taču nereti viņu dzīves noslēgums bija frontes, partizānu vai viņu atbalstītāju gaitu tiešs turpinājums. Joprojām ļoti maz runājam par bijušajiem ieslodzītajiem, par viņu likteņiem. Šodien pastāstīsim par vienas ģimenes sājpu ceļu. Par Indrikovu ģimenes Golgātu.

1943. gada 25. augusts. Kapu pagasta Ezera Ūkini. Pāvels jau rīta agrumā aizgājis plaut labību. Tēvs rosās pa pagalmu, māte rūpē aizdu, ģimenes jaunākā atvasīte (desmitgadīgā Lidiņa) vēl redz pēdējos gaišākos sapņus, Leons ir tikko pamodies. Piepeši no lauka pārorodas labības plāvējs. Sucasu pavādīts. Varas kalpus interesē mājiņieku pases. Pēc ilgās un uztraukumu radošas, apskates tiek pazinots, ka visa ģimene ir arestēta. Seko pavēle modināt bērnus, saģērbties.

Pēc stundas ierodas pajūgi, lai arestētos aizvestu uz Višku staciju. Nelielas ir līdzņemamās paunas — tajās pāris gabalu siltās velas, kaut cik produktu. Vācu fašistu pakalpiņos Leons sazimē brālēnu Donātu Terešonoku un kaimiņu Salimonu Ruskuli. Stacijā visus sadzen vagonā, durvis aizbultē. Pēc trim diennaktīm — Salaspils pietura. Nākamā dzīves vieta — 4. baraka. Jāielāgo direktīva: nedrīkst tikt ar ebrejiem, ir ļaabi jāstrādā un paklausīgi jāuzvedas. Kurš mēģinās bēgt, to pakārs. Bet, ja izbēgušo nen-

ķers, tad nošaus viņa piederīgos un katru desmito no tās barakas, kurā viņš mitinājies. Slinkus un disciplīnas pārkāpējus sodīs pēc «nopolniem».

Darbs ir bezjēdzīgs: astoņas stundas pēc kārtas (bez atpūtas) ar nestuvēm jāpārnēsā zeme no vienas vietas uz otru. Un tā — katru dienu. Līdzpaņemto produktu pietiek īsam laikam. Septembrī pazīno, ka bērnus no nometnes var izņemt tuvīnieki. Lidiņu paņem Misāns uz Rīgu. Leonu un Pāvelu novembrī izsūta uz Vāciju. Vecāki paliek Salaspils naves nometnē.

Jaunākā brāļa ceļš ved uz Nordhauzeni, bet Pāvela — uz Erfurti. Kopā ar P. Indrikovu ir Ignats un Adams Ruskuli (no Aglonas ciema Cirišu Ruskulim). Atkal dzīvošana barakās, gultas — divos stāvos. Vienā istabā mīt cilvēku divdesmit. Līdz dzelzceļa preču stacijai aptuveni kilometrs. Darbs — akmeņogļu kraušana. Edināšana sliktā: galvenokārt spinātu zupa, kuru nevar ieēst.

1945. gada maijā Erfurtē ienāk amerikāņu karaspēks. Pēc

atbrīvošanas šeit vēl nākas nodzīvot divus mēnešus. Ar produktiem jau ir labāk.

Augustā pārsūta uz Poznaņu: jānovāc rudzi un mieži. Tikai pēc tam ar smagajām mašīnām viņi aiztiek līdz Brestļitovskai. Tālāk — kā nu katrs prot.

Pilsēta Lida paliek Pāvelam atmiņā, jo te pirmoreiz ēstas siltas pusdienas. No šejienes izdodas dabūt biļetes uz Daugavpili. Un tad mājas tikpat kā ar roku aizsniedzamas.

Leona Indrikova adrese: Vācijā, Nordhauzenē. To kā pirmo, šķiroties no brāļa, Pāvels ieraksta savā kalendārā. Leons kopā ar vēl vienu latvieti, diviem ukraiņiem un kādu itālieti norīkoti darbā ellās pārstrādes cehā. Uzturs šeit ir nedaudz labāks nekā Salaspils koncentrācijas nometnē. Vācu strādnieki ir humāni: kad neviens svešs neredz, tad ceħa priekšnieks dalās ar maizi.

1945. gada aprīlī Nordhauzeni stipri bombardē. Trīs dienas nākas pavadīt palvermē. Sajā laikā visiem pieciem izdodas izbēgt. Viņi slēpjas kapos, ķieģeļu

ceplī. Sākumā pārtiek no kartupeļiem, kurus izdodas noņiept apkārtējos dārzos, vēlāk — mēklē produktus sagrauto namu pagrabos.

Pilsētu atbrīvo amerikāņi. Pateicoties atjautībai, Leonam izdodas tikt uz māju pusi. Tiesa, nākas tupēt uz vagona jumta (līdz pat Daugavpilij). Līdz Aglonas stacijai jau brauciens pašzienu vilcienā.

Mazliet ielūkosimies Pāvela Indrikova piezīmju grāmatīnā. Kas lasāms lapās starp brāļa adresi Vācijā un pēdējo ierakstu, kurš vēstī, ka 1945. gada 14. novembrī pulksten 10 ir beidzies viņa Golgātas ceļš.

«No Salaspils lāģera izbraucu 13. X. 43. g., bet Erfurtē pilsētā iebraucu 17. X. 43. g. plkst. 8.15 no rīta. Saprņi redzēju A. B. — no 14. uz 15. oktobri. (Red. — nākamā sīva).

27. jūnijā no rīta mūs atveda uz lāģeri Kremnits. Tur mēs izmazgājāmies un vienā veļā vakarā atveda uz lāģeri, kura nosaukumu nezīnu.

12. aprīlī atsavināja no

vācu jūga amerikāņi.

3. jūnijā iebraucām Desavā un 4. jūnijā pārgājām pāri upei Elbai robežu.

Laimīgākais brīdis. Iesēdām mašīnā 30. X. 45. pulksten 2.45.

Polu robežu pārbraucām 31. X. pulkst. 9.»

Atgriezies tēva mājās, Pāvels sāka strādāt dzimtajā pusē. Kad nodibinājās kolhozi, viņš bija pirmais priekšsēdētājs savas puses kopsaimniecībā. Vēlāk strādāja pīļu fermā par lopbarības piegādātāju. No 1960. gada ir pensionārs.

Leons mācījās Aglonas vidusskolā, dienēja Padomju Armijā. Pēc tam mācījās un strādāja. Un strādā vēl šobaltdien. Rūpējas par gāzes pavardiem Aglonā.

Materiālu sagatavoja

V. ROMANOVSKIS

ATTELOS: Leons Indrikovs (pa kreisi) un Pāvels Indrikovs.

J. SILICKA foto

Lauku mācītāja gleznu galerija

Babtu katolu draudzes mācītāja, 53 gadus vecā Ričarda Mikutāviča dzīvoklī mēdz dēvēt par «mazo gleznu galeriju». Nekāds lielais pārspīlējums tas nav: visi republikas glezniecības cienītāji un pazīnēji zina par Mikutāviča savākto itāļu un flāmu glezniecības kolekciju. Mākslas drauga kolekcijā ir Jordāna, Bernaskoni, Bušāra, Sasofēro un Geverta darbi, kopā vairāk nekā 50 gleznas.

Ričardu Mikutāviču mākslas pasaulē ievadīja vecāki. Sajā inteligentajā ģimenē bija izveidojusies tradīcija vākt mākslas darbus. Kā teica pats mācītājs, «ar mākslu aizrāvēis cilvēks savieno sevī divas īpašības — savu tiešo darbu un vispārējā cilvēka tieksmi pēc skaistā».

«Turklāt,» piebilda R. Mikutāvičs, «mācītāju draudzība ar mūzām Lietuvā ir sena tradīcija». Viņš atgādināja, ka lietuvišu literatūras klasiķi — dzejnieki Jons Mačulis-Maironis (1862. — 1932.) un Antons Baranauskis (1835. — 1902.), tāpat prozaiķi Jozs Tums-Vaižgants (1869. — 1933.) un Motiejus Valančus (1801. — 1875.) bija garīdznieki, kas ieņēma augstus amatus baznīcās hierarhijā.

Mācītāju R. Mikutāviču daudzi pazīst arī kā lirisku dzejnieku. Literārajai jaunradei mācītājs ik dienas velta vismaz vienu stundu sava brīvā laika. Viņa liriskajos un filozofiskajos dzejoļos, kā uzskata kritiķi, jūtama impresionisma ietekme.

TASS

Redaktors P. PIZELIS

PREILU RCS

paziņo, ka no šī gada 12. septembra izmainīts ārstu pediatru pieņemšanas grafiks.

1. iecirkņa pediatre S. Gzibovska pieņem pirmdien (no plkst. 8.00 līdz 11.00), otrdien (11.00 — 14.00), ceturtdien (15.00 — 18.00 — apskata veselus bērnus), piektdien (12.00 — 14.00).

Iecirkņi — Komjaunatnes, Dārzu, Paulāna, Sporta, Košukova, Ventpils: Leņina, Jelgavas, I. Sudmala, Kosmonautu, Kalna, Jaunā, Miera, Saules ielas, Raina bulvāris un Leņina kolhoza Litavnieki, Peļši, Anspoki, Mūrnieki, Korsikova.

2. iecirkņa pediatre L. Kuzmina pieņem pirmdien (9.00 — 12.00), otrdien (15.00 — 18.00 — veselus bērnus), trešdien (12.00 — 14.00), ceturtdien (9.00 — 12.00).

Iecirkņi — Saltupes, A. Unīša ielas, Daugavpils ielas 66, 66 a, 66 b, 66 v, 68, 69, 71, 75, Orlova, Mehanizatoru ielas, Padomju Armijas ielas 40, 41, 44,

Cēsu iela, Leņina kolhoza Stolderi, Placinski, Blūzmi.

3. iecirkņa pediatre V. Šmukste pieņem pirmdien (11.00 — 14.00), otrdien (15.00 — 18.00 — veselus bērnus), trešdien (11.00 — 14.00), piektdien (9.00 — 11.00).

Iecirkņi — Rēzeknes, Viļānu, Rožu, Tirdzniecības, Lauku, Valmieras, Kārsavas ielas, Pionieri laukums, Leņina kolhoza Pupāji, Līči (Bērzu iela un Jaunatnes iela no 10. mājas).

4. iecirkņa pediatre I. Brokāne pieņem pirmdien (12.00 — 15.00), trešdien (9.00 — 12.00), ceturtdien (15.00 — 18.00 — veselus bērnus), piektdien (11.00 — 13.00).

Iecirkņi — Celnieku, Brīvības, Rīgas, Nākotnes, Varaklānu, Plavīnu, Bauskas, Latgales, Daugavpils (līdz 64. mājai), Vidzemes, Talsu, Bērzu, Atnūtas, Padomju Armijas (līdz 39. mājai), Livānu, Skolas, Zaļā, 1. Maīta ielas, Leņina kolhoza Moskvino, Buki, Līči (Jaunatnes iela līdz 10. mājai).

17. septembrī plkst. 17.00 Aglonas ciema kultūras namā Vangažu videotēka «KALEIDOSKOPS» demonstrēs videokontaktu «Vējiem līdzī». Ieeja — 2 rbl.

Plkst. 22.00 — videokontakts. Ieeja — 2 rbl.

Filmas starplaikos un diskotēkas laikā darbosies kompjuterspēles.

Pateicamiēs iekšlietu daļas un vietējā radiomezģla darbiniekiem un rajona iedzīvotājiem par sniegto palīdzību bērnu meklēšanā.

Karvecku ģimene

Aizej tu, bet tavos darbos Mūžs vēl ilgus gadus būs. Mirkļos gaisos, mirkļos skarbos Vārds tavs piemīnā mums būs. (L. Vāczemnieks)

Izsakām līdzjūtību Rihardam Borovskim sakarā ar VECMA-MIŅAS nāvi.

Darbabiedri

Skumstam līdz ar Jāni Gulbi, TEVU mūzībā pavadot. Preiļu BMS kolektīvs

„LEŅINA KAROGS»

Laikraksts iznāk otrdienās, ceturtdienās un sestdienās latviešu un krievu valodā.

«Ленина Карогс» («Ленинское знамя»). Газета Прейльского районного комитета Коммунистической партии Латвии и районного Совета народных депутатов на латышском языке, г. Прейли, Латв. ССР. Издательство «Звайгзне», г. Рига, ул. Горького, 105.

REDAKCIJAS ADRESE: 228250, Preiļos, Komjaunatnes ielā 1.

TĀLRUŅI: redaktors — 22059, redaktora vietnieki — 21996,

atbildīgais sekretārs — 22154, agrorūpnieciskā kompleksa, jaunatnes dzīves un sporta nodaļas — 21759, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodaļas — 21985, grāmatvedība, uzzīņas par sludinājumiem — 22305.

Laikraksts iespiests Latvijas PSR Valsts izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības lietu komitejas Daugavpils tipogrāfijā 228400. Daugavpils, Vaikas ielā 1. 1 nos. Iespiedloksne, Ofsetiespiedums. Metiens 14073 eks. (latv. val. 10001 eks., krievu val. 4072 eks.). Indekss 68169. Pas. 1322.